

รูปแบบนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4
THE INNOVATIVE MODEL OF SCHOOL ADMINISTRATION UNDER
THE OFFICE OF KHON KAEN PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 4

สาคร มหาหิงค์

Sakorn Mahahing

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

Graduate School, Western University

E-mail: sakorn2060@gmail.com

Received July 7, 2024; Revised August 1, 2024; Accepted August 25, 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) ศึกษาแบบนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษา 2) พัฒนารูปแบบนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษา และ 3) ตรวจสอบรูปแบบนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ระยะที่ 1 ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 93 คน และครูผู้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 จำนวนจำนวน 93 คน รวมทั้งหมด 186 คน ระยะที่ 2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน ระยะที่ 3 ผู้ที่ให้ข้อมูลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 123 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) รูปแบบนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ประกอบด้วย ตอนที่ 1 บทนำ ตอนที่ 2 รูปแบบนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 และ ตอนที่ 3 แนวทางการนำรูปแบบนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ไปสู่การปฏิบัติ และ 3) การตรวจสอบรูปแบบนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษา พบว่า โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งนับเป็นองค์ความรู้ใหม่ที่สถานศึกษาสามารถนำผลการศึกษาในแต่ละองค์ประกอบมาเป็นแนวทางในการพัฒนาสู่การเป็นองค์กรนวัตกรรม

คำสำคัญ: รูปแบบ, นวัตกรรม, การบริหารสถานศึกษา, จังหวัดขอนแก่น

Abstract

This article aimed to 1) study the innovative model of school administration, 2) to develop the innovative model of school administration, and 3) to check the innovative model of school administration innovation under the office of Khon Kaen primary educational service area 4. The sample using for the study on the first step consisted of school administrators 93 people and academic teachers 93 people on totally 186 people. For the second step, the informants who provided data to assess suitability and feasibility were 9 people on organizing group discussion and the third step, there were school administrators for 123 people. The research instruments for collecting the data were questionnaires. The statistics using for quantitative data included the percentage, mean, and standard deviation, however for qualitative data were used content analysis.

The research results were found as follows: 1) The innovative model of school administration under the office of Khon Kaen primary educational service area 4 for overall and each aspect was in high level. 2) The innovative model of school administration under the office of Khon Kaen primary educational service area 4 consisted of part 1 introduction, part 2 the innovative model of school administration under the office of Khon Kaen primary educational service area 4, and part 3, guidelines on being the innovative model of school administration under the office of Khon Kaen primary educational service area 4 on operation. 3) The checking of the innovative model for school administration was in the highest level for overall and each aspect. This was the new knowledge that schools could bring the results of research of each factor to be guidelines of development for innovative organization.

Keywords: Model, Innovative, School Administration, Khon Kaen Province

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายและมุ่งเน้นดำเนินการส่งเสริมให้สถานศึกษามีการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้เพื่อให้บรรลุผลเป็นไปตามยุทธศาสตร์ของชาติ โดยเฉพาะเสริมสร้างเยาวชนให้มีความรู้ทักษะในการคิดสร้างสรรค์ และสามารถผลิตนวัตกรรมโดยส่งเสริมให้มีการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ซึ่งจะส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนสู่การเป็นนักคิดหรือนวัตกรรม ตามนโยบายและเป้าหมายยุทธศาสตร์การพัฒนา (ชนัญชิตา ม่วงทอง, 2565) จะเห็นได้ว่าการบริหารสถานศึกษาในยุคการศึกษา 4.0 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องส่งเสริมการใช้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเยาวชนให้มีคุณภาพและศักยภาพ

พร้อมที่จะพัฒนาประเทศชาติและดำรงอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข (จรีพร นิลแก้ว และสมใจ สืบเสาะ, 2566)

ดังนั้นผู้บริหารจึงเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญโดยเน้นการบริหารจัดการทั้งภายในองค์กรและภายนอกองค์กร ต้องเป็นผู้นำการใช้นวัตกรรมอย่างรอบด้าน สนับสนุนบุคลากรในการใช้นวัตกรรม รวมไปถึงการนำนวัตกรรมเข้ามามีบทบาทในการบริหารจัดการอย่างสร้างสรรค์ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการนำนวัตกรรมมาประยุกต์ใช้ในการบริหารถือว่าการนำองค์กรก้าวหน้าไปสู่การเรียนรู้ในโลกแห่งดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องเปลี่ยนแปลงทัศนคติในการบริหารงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น มุ่งพัฒนาทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ร่วมมือกับบุคลากรในองค์กรในการขับเคลื่อนองค์กรให้ก้าวผ่านกระบวนการบริหารจัดการแบบเดิมสู่กระบวนการแบบใหม่ที่เน้นปรับวิธีเรียน เปลี่ยนวิธีสอน ปรับปรุงการบริหาร ประยุกต์ใช้นวัตกรรมอย่างสร้างสรรค์สู่การเป็นผู้บริหารมืออาชีพ (สุภัทรพงศ์ รวงผึ้งรุ่งโรจน์ และคณะ, 2566)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 มีหน้าที่ในการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงมีหน้าที่ในการสนองนโยบายต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับแผนบริหารราชการแผ่นดิน โดยยกระดับคุณภาพมาตรฐานการศึกษาในทุกระดับชั้น ไปสู่ความเป็นเลิศให้ได้ตามมาตรฐานการศึกษาชาติ มีการส่งเสริมการประกันคุณภาพทั้งภายในและภายนอกทุกโรงเรียน การพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน นอกจากนี้ยังส่งเสริมความสามารถด้านการวิจัยและพัฒนา มีการกำหนดยุทธศาสตร์ การผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4, 2566)

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจทำวิจัยเรื่องรูปแบบนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษา ซึ่งผลการวิจัยที่ได้สามารถนำไปเป็นแนวทางให้สถานศึกษานำไปกำหนดนโยบายในการสร้างองค์กรนวัตกรรมให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษารูปแบบนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4
2. เพื่อพัฒนารูปแบบนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4
3. เพื่อตรวจสอบรูปแบบนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4

การทบทวนวรรณกรรม

แนวคิดรูปแบบ

กมลทิพย์ ใจเที่ยง (2563) ได้กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึง รูปแบบดำเนินการตามแนวทางที่ครอบคลุมและมีโครงสร้างเพื่อดูแลและดำเนินการสถาบันอย่างมีประสิทธิภาพ

กษมา ชนะวงศ์ และคณะ (2565) ได้กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึง วิธีการที่เป็นระบบและมีโครงสร้างเพื่อให้แน่ใจว่าการกำกับดูแลและการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพของสถาบัน เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งโครงสร้างองค์กรที่กำหนดบทบาทและความรับผิดชอบของผู้บริหาร

จึงสรุปได้ว่า รูปแบบ หมายถึง กรอบความคิดทางด้านหลักการ วิธีการคำนวณ และเกณฑ์ต่าง ๆ ของระบบ ที่สามารถยึดถือเป็นแนวทางในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

แนวคิดการพัฒนาารูปแบบ

ดุชฎี อายุวัฒน์ (2550) ได้เสนอแนวคิดการพัฒนาารูปแบบการถอดบทเรียน โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ 4 ประการ คือ 1) เนื้อหาของกิจกรรมจะเกี่ยวข้องกับปัญหาชุมชนในเรื่องใด มีวัตถุประสงค์และผลที่คาดว่าจะได้รับจากการดำเนินกิจกรรมอย่างไรบ้าง 2) บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เข้าร่วมกิจกรรมนั้น ๆ คือใครบ้าง ผู้สนับสนุนมีใครบ้างความหลากหลายของกลุ่มคนในมิติ เพศ อายุ สถานภาพมีหรือไม่ 3) ความสัมพันธ์ของกลุ่มที่เข้าร่วม หลังดำเนินกิจกรรมเปลี่ยนแปลงหรือไม่อย่างไร และ 4) กิจกรรมที่ดำเนินไปนั้นได้รับผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบต่อ ชุมชนอย่างไรบ้าง

รัตน์ บัวสนธิ์ (2551) เสนอว่า การวิจัยรูปแบบ เป็นการวิจัยที่พัฒนานวัตกรรมรูปแบบหนึ่ง ซึ่งถ้าผู้พัฒนาเป็นผู้บริหารสถานศึกษาก็ควรมุ่งไปที่รูปแบบวิธีการบริหารจัดการสถานศึกษา

วาโร เพ็งสวัสดิ์ (2557) ได้เสนอขั้นตอนในการพัฒนาารูปแบบไว้ว่าการพัฒนาารูปแบบแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การพัฒนาารูปแบบ และ 2) การตรวจสอบความเที่ยงตรงของรูปแบบ

สรุปได้ว่า การพัฒนาารูปแบบเป็นการศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่จะสร้างรูปแบบให้ชัดเจน จากนั้นจึงค้นหาสมมุติฐานและหลักการของรูปแบบที่จะพัฒนา แล้วสร้างรูปแบบ ตามหลักการที่กำหนดขึ้น และนำรูปแบบที่สร้างขึ้นไปตรวจสอบความเหมาะสมและหาคุณภาพของรูปแบบต่อไป

แนวคิดนวัตกรรม

ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2553) ได้ให้ความหมายของนวัตกรรม คือ สิ่งใหม่ที่ไม่เคยมีผู้ใดทำมาก่อน หรือเป็นสิ่งที่เคยทำมาแล้วแต่นำมาใช้ใหม่ จะต้องช่วยให้การจัดการเรียนรู้เกิดผลดีมีประสิทธิภาพ

ถวัลย์ มาศจรัส และวรรณภา มั่งมู่แวน (2555) ได้กล่าวว่า นวัตกรรม คือ ความคิดใหม่ รูปแบบใหม่ วิธีการใหม่ แนวทางใหม่ ผลผลิตใหม่ที่ได้ปรับประยุกต์ สร้างสรรค์

สามารถสรุปได้ว่า นวัตกรรม หมายถึง กระบวนการสร้างการเปลี่ยนแปลงหรือการกระทำสิ่งใหม่ ๆ ซึ่งอาจจะอยู่ในรูปแบบแนวคิดใหม่ กระบวนการใหม่ สิ่งประดิษฐ์ใหม่ วิธีการใหม่ที่นำมาให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้นเพื่อเป็นประโยชน์ต่อตนเอง ชุมชนและองค์กร

แนวคิดองค์ประกอบนวัตกรรมของสถานศึกษา

Christiansen (2000) ได้ระบุองค์ประกอบขององค์การนวัตกรรรมว่าประกอบด้วย 1) วิสัยทัศน์ และกลยุทธ์ 2) ระบบการจัดการความสามารถ 3) เป้าหมาย 4) โครงสร้างองค์การ 5) ระบบการสื่อสาร

และการจัดการข้อมูล 6) วิธีการตัดสินใจ 7) สิ่งจูงใจ 8) ระบบการจัดการบุคคล และ 9) วัฒนธรรมองค์การ

ภูมิภควัจฉ์ ภูมิพงศ์คชศร และไพฑูริย์ วชิรวงศ์ภิญโญ (2564) รูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนมี 5 ด้าน คือ 1) หลักการจัดโครงสร้างองค์กร 2) หลักการบริหารงานโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 3) หลักการฝึกอบรมและการพัฒนา 4) หลักการมีส่วนร่วม และ 5) หลักการองค์กรแห่งการเรียนรู้

สิริภักตร์ ศิริโท (2560) กล่าวว่าระดับความเป็นองค์กรนวัตกรรม 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านโครงสร้างองค์กร 2) ด้านวัฒนธรรม 3) ด้านการสื่อสารระหว่างบุคคลภายในองค์กร 4) ด้านเครื่องมือและเทคโนโลยี และ 5) ด้านความคิดสร้างสรรค์

สรุปองค์ประกอบขององค์กรนวัตกรรมผู้บริหารสถานศึกษา ต้องมีวิสัยทัศน์มีการจัดโครงสร้างขององค์กรที่เหมาะสม กระตุ้นและเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมและให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่อย่างสม่ำเสมอ มีการสื่อสาร การทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพให้ความสำคัญกับบุคลากร การสร้างบรรยากาศในการทำงานอย่างสร้างสรรค์ การสร้างโอกาสให้ได้รับการฝึกอบรมและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

แนวคิดการบริหารสถานศึกษา

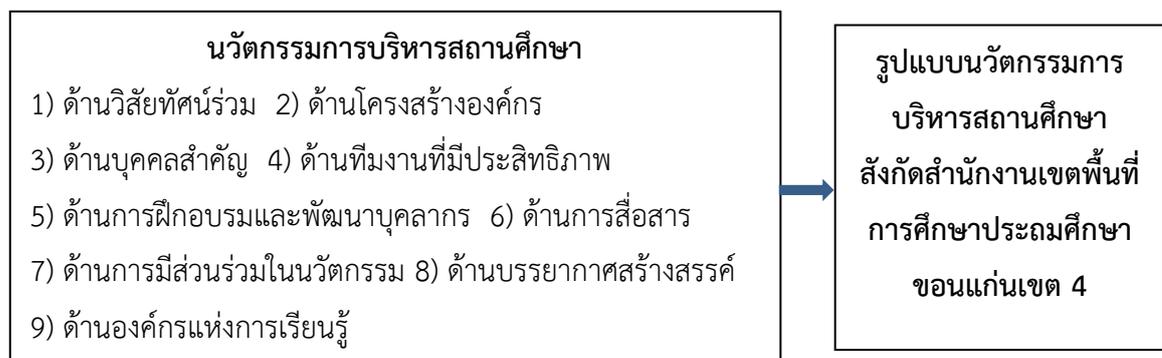
พิกุล นามสูง (2565) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การบริหารกิจการทุกชนิดในสถานศึกษาหรือโรงเรียน เพื่อปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ

พงศกร ศรีรงค์ทอง (2565) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการดูแลและประสานงานองค์ประกอบและกิจกรรมต่าง ๆ ภายในองค์กรการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพมีความรู้ความสามารถ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเจตนารมณ์ของการศึกษา

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึงการทำงานของบุคคลตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป การดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดหมาย เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพ มีความรู้ มีความสามารถ และเป็นคนดี

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาทบทวน แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิดรูปแบบ แนวคิดการพัฒนา รูปแบบ แนวคิดนวัตกรรม แนวคิดองค์ประกอบนวัตกรรมของสถานศึกษา แนวคิดการบริหารสถานศึกษา และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้ ตัวแปรต้น และตัวแปรตาม เป็นกรอบแนวคิดการวิจัยดังแผนภาพ ดังนี้

แผนภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 ศึกษาแบบนวัตกรรม

1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 จำนวน 175 คน และข้าราชการครูผู้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 จำนวน 175 คน รวม 350 คน

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 93 คน และข้าราชการครูผู้ปฏิบัติหน้าที่หัวหน้ากลุ่มงานวิชาการ จำนวน 93 คน รวม 186 คน โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970; อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2558)

2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist) ประกอบด้วย ตำแหน่งหน้าที่ เพศ วุฒิการศึกษา และอายุราชการ

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) 5 ระดับ คือมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยเป็นประเด็นคำถามเกี่ยวกับนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษา ใน 9 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านวิสัยทัศน์ร่วม 2) ด้านโครงสร้างองค์กร 3) ด้านบุคคลสำคัญ 4) ด้านทีมงานที่มีประสิทธิภาพ 5) ด้านการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร 6) ด้านการสื่อสาร 7) ด้านการมีส่วนร่วมในนวัตกรรม 8) ด้านบรรยากาศสร้างสรรค์ และ 9) ด้านองค์กรแห่งการเรียนรู้

การสร้างเครื่องมือการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

(1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษาเพื่อเป็นข้อมูลในการกำหนดกรอบความคิด โครงสร้างและเนื้อหาของเครื่องมือ

(2) ศึกษาแบบและวิธีการสร้างแบบสอบถามแล้วสร้างเครื่องมือให้ครอบคลุม นวัตกรรมการบริหารสถานศึกษา ใน 9 ด้าน คือ ด้านวิสัยทัศน์ร่วม ด้านโครงสร้างองค์กร ด้านบุคคล สำคัญ ด้านทีมงานที่มีประสิทธิภาพ ด้านการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร ด้านการสื่อสาร ด้านการมีส่วนร่วมในนวัตกรรม ด้านบรรยากาศสร้างสรรค์ และด้านองค์กรแห่งการเรียนรู้

(3) นำเครื่องมือที่สร้างเสร็จแล้ว นำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content validity) ความชัดเจนของข้อความ ความเหมาะสมและความสอดคล้องของเครื่องมือ โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objectively Congruence: IOC) ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อพิจารณาคัดเลือกเฉพาะข้อรายการที่มีค่า IOC = 0.50 ขึ้นไป ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80-1.00

(4) นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูปฏิบัติหน้าที่ หัวหน้าวิชาการ ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย โดยกำหนดกลุ่มทดลองใช้กับแบบสอบถาม จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) คำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ

ครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) กำหนดค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ .80 ขึ้นไปเป็นเกณฑ์คุณภาพของเครื่องมือ ซึ่งได้เท่ากับ .98

(5) นำเครื่องมือที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพและปรับปรุงแก้ไขสมบูรณ์แล้วไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

3) การเก็บรวบรวมข้อมูล

(1) ผู้วิจัยทำหนังสือประสานงานกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาเพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

(2) ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ไปยังกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 186 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 186 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4) การวิเคราะห์ข้อมูล

(1) ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมด

(2) วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 1 ซึ่งเป็นสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้สถิติค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

(3) วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 2 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษา ใน 9 ด้าน คือ ด้านวิสัยทัศน์ร่วม ด้านโครงสร้างองค์กร ด้านบุคคลสำคัญ ด้านทีมงานที่มีประสิทธิภาพ ด้านการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร ด้านการสื่อสาร ด้านการมีส่วนร่วมในนวัตกรรม ด้านบรรยากาศสร้างสรรค์ และด้านองค์กรแห่งการเรียนรู้ โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2558)

ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบนวัตกรรม

1) การดำเนินการสร้าง และตรวจสอบรูปแบบ

(1) ตรวจสอบร่างรูปแบบนวัตกรรมในด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้ที่มีความถูกต้องสมบูรณ์ทั่วไปโดยการประชุมผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship) เพื่อวิพากษ์ร่างรูปแบบนวัตกรรม โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน (2) สรุปผลการวิพากษ์ความสมบูรณ์ถูกต้องของรูปแบบนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษา (3) สร้างรูปแบบนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษา

2) ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการศึกษาและครูคัดเลือกโดยผู้ทรงคุณวุฒิต้องเป็นผู้สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอกหรือนักวิชาการด้านการศึกษาในระดับผู้เชี่ยวชาญและเป็นผู้ที่เคยปฏิบัติหน้าที่มาไม่ต่ำกว่า 10 ปีขึ้นไป ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่างมาโดยวิธีการคัดเลือกแบบเจาะจงจากผู้ทรงคุณวุฒิที่ผู้วิจัยมีรายชื่อมีความยินดีและมีความสะดวกในด้านวันเวลาและการเดินทางในการเข้าร่วมประชุมผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship) มีจำนวน 9 คน

3) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบบันทึกผลการสนทนากลุ่ม

4) การสร้างและพัฒนาเครื่องมือในการวิจัย ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาเครื่องมือ โดยดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้ ผู้วิจัยนำร่างรูปแบบนวัตกรรมเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ทางด้านเนื้อหาวิจัย หรือวัดประเมินผลเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา นิยามศัพท์เฉพาะ ความถูกต้องภาษา ความเหมาะสมและความชัดเจนของข้อคำถาม ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยหาค่า

IOC (Index of Congruence) โดยได้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.8 ขึ้นไป สร้างคำถามที่ใช้ในการประชุม ผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship) ในประเด็นคำถามที่เกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษา เพื่อใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล (1) ผู้วิจัยทำหนังสือเรียนเชิญผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการประชุมผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship) (2) จัดประชุมผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship) เพื่อสอบถามเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้และความสมบูรณ์ถูกต้องทั่วไปของรูปแบบนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยใช้ระยะเวลาประมาณ 3 ชั่วโมง (3) สรุปการประชุมลงในแบบบันทึกการประชุมผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship)

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาและประมวลสรุปสาระสำคัญของการประชุมผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship)

ระยะที่ 3 ตรวจสอบรูปแบบนวัตกรรมการบริหาร

1) **ประชากรในการวิจัย** ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 จำนวน 175 คน

2) **กลุ่มตัวอย่าง** โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 จำนวน 123 คน

3) **เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย** เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามความเหมาะสมและประโยชน์ของรูปแบบนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยนำร่างแบบสอบถามความเหมาะสมและประโยชน์ของรูปแบบนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษา เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ทางด้านเนื้อหาวิจัย หรือวัดประเมินผลเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา นิยามศัพท์เฉพาะ ความถูกต้องภาษา ความเหมาะสมและความชัดเจนของข้อความคำถาม ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยหาค่า IOC (Index of Congruence) โดยได้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.8 ขึ้นไป

4) **การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย** ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามความเหมาะสมและประโยชน์ของรูปแบบนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษา ตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็น แบบสอบถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 3 ข้อ ได้แก่ เพศ วุฒิการศึกษา และอายุราชการ

ขั้นตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับความเหมาะสมและประโยชน์ของรูปแบบนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษา มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) 5 ระดับ คือมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด (บุญชม ศรีสะอาด, 2558)

5) **การเก็บรวบรวมข้อมูล** ดังนี้ (1) ผู้วิจัยทำหนังสือถึงผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล (2) ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ตอบรับให้ผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อสอบถามความเหมาะสม และความเป็นไปได้ของรูปแบบนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษา (3) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามโดยการประสานงานกับสถานศึกษาในสังกัด

6) การวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ (1) วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 1 ซึ่งเป็นสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้สถิติค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) (2) วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 2 ความเหมาะสม และประโยชน์ของรูปแบบนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษา โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามเกณฑ์ของลิเคิร์ท (Likert method) โดยใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2558)

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการศึกษารูปแบบนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 พบว่า

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของรูปแบบนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	รูปแบบนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษา	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น	อันดับ ที่
1	ด้านวิสัยทัศน์ร่วม	3.86	0.71	มาก	5
2	ด้านโครงสร้างองค์กร	3.51	0.85	มาก	9
3	ด้านบุคคลสำคัญ	3.92	0.78	มาก	2
4	ด้านทีมงานที่มีประสิทธิภาพ	3.92	0.79	มาก	3
5	ด้านการฝึกอบรมและพัฒนา	3.61	0.84	มาก	7
6	ด้านการสื่อสาร	3.55	0.92	มาก	8
7	ด้านการมีส่วนร่วมในนวัตกรรม	3.87	0.73	มาก	4
8	ด้านบรรยากาศสร้างสรรค์	3.94	0.78	มาก	1
9	ด้านองค์กรแห่งการเรียนรู้	3.84	0.84	มาก	6
ภาพรวม		3.78	0.80	มาก	

จากตารางที่ 1 แสดงว่า รูปแบบนวัตกรรม โดยภาพรวมมีความคิดเห็นระดับมาก ($\bar{x} = 3.78$, S.D.= 0.80) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นระดับมาก ด้านที่มีความคิดเห็นสูงสุดคือ ด้านบรรยากาศสร้างสรรค์ ($\bar{x} = 3.94$, S.D.= 0.78) รองลงมา คือ ด้านบุคคลสำคัญ ($\bar{x} = 3.92$, S.D.= 0.78) ตามลำดับ ด้านที่มีความคิดเห็นต่ำสุด คือ ด้านโครงสร้างองค์กร ($\bar{x} = 3.51$, S.D.= 0.85)

วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการพัฒนารูปแบบนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4

1) ผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์แบบสอบถามรูปแบบนวัตกรรมมากำหนดเป็นรูปแบบนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษา 2) ร่างรูปแบบนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษา นำมาตรวจสอบรูปแบบด้วยวิธี

อ้างอิงผู้ทรงคุณวุฒิ (Connoisseurship) จำนวน 9 คน ได้พิจารณารูปแบบนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษา ประเมินความเหมาะสม ความถูกต้อง สามารถนำไปใช้ได้จริงและเกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษา โดยขอความเห็นและเปิดโอกาสให้ผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์แบบไม่มีโครงสร้าง เพื่อนำมาสู่การสังเคราะห์เป็นรูปแบบนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษาที่เหมาะสม ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิต่อรูปแบบนวัตกรรม ด้านความถูกต้องเหมาะสมและเป็นไปได้

รูปแบบนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4	ความคิดเห็นถูกต้อง เหมาะสม และเป็นไปได้		ความคิดเห็นไม่ ถูกต้องเหมาะสม และเป็นไปไม่ได้	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ด้านวิสัยทัศน์ร่วม	9	100	-	-
2. ด้านโครงสร้างองค์กร	9	100	-	-
3. ด้านบุคคลสำคัญ	9	100	-	-
4. ด้านทีมงานที่มีประสิทธิภาพ	9	100	-	-
5. ด้านการฝึกอบรมและพัฒนา	9	100	-	-
6. ด้านการสื่อสาร	9	100	-	-
7. ด้านการมีส่วนร่วมในนวัตกรรม	9	100	-	-
8. ด้านบรรยากาศสร้างสรรค์	9	100	-	-
9. ด้านองค์กรแห่งการเรียนรู้	9	100	-	-

จากตารางที่ 2 พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน มีความคิดเห็นต่อรูปแบบนวัตกรรม โดยผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่าถูกต้อง เหมาะสม และเป็นไปได้ คิดเป็นร้อยละ 100 ในการประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิตามแบบประเมิน ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้วิพากษ์รูปแบบการบริหารสถานศึกษา ดังนี้ ด้านวิสัยทัศน์ร่วม ผู้บริหารควรเปิดโอกาสทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาอย่างแท้จริง ด้านโครงสร้างองค์กร สถานศึกษาควรกำหนดโครงสร้างที่สามารถยืดหยุ่นได้เพื่อความคล่องตัวในการบริหารจัดการศึกษา ด้านบุคคลสำคัญ สถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับบุคลากรเป็นอันดับแรกเพราะคุณภาพของสถานศึกษาเกิดจากบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ขวัญและกำลังใจ ด้านทีมงานที่มีประสิทธิภาพ สถานศึกษาควรสร้างทีมงานและเน้นการทำงานเป็นทีมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของงาน ด้านการฝึกอบรมและพัฒนา ผู้บริหารควรมีภาวะผู้นำทางวิชาการที่เน้นการพัฒนาบุคลากรด้านการสื่อสาร สถานศึกษาควรเน้นการจัดระบบการสื่อสารทั้งภายในและภายนอกองค์กร ด้านการมีส่วนร่วมในนวัตกรรม ผู้บริหารควรเน้นการมีส่วนร่วมครบกระบวนการ คือร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ ร่วมประเมินและการนำผลการประเมินไปใช้ ด้านบรรยากาศสร้างสรรค์ สถานศึกษาควรมีบรรยากาศในการทำงานที่มีความสุข และด้านองค์กรแห่งการเรียนรู้ ผู้บริหารควรพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่สามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลา

ทุกโอกาส 3) ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงรูปแบบนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ให้มีความถูกต้องเหมาะสม และเป็นไปได้

วัตถุประสงค์ที่ 3 ตรวจสอบรูปแบบนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 สามารถสรุปได้ดังนี้

ตารางที่ 3 แสดงความเหมาะสมและประโยชน์ของรูปแบบนวัตกรรม โดยรวมและรายด้าน

รูปแบบนวัตกรรมการบริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา ขอนแก่น เขต 4	ความเหมาะสม		ประโยชน์			
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น
1. ด้านวิสัยทัศน์ร่วม	4.63	0.54	มากที่สุด	4.59	0.57	มากที่สุด
2. ด้านโครงสร้างองค์กร	4.49	0.61	มากที่สุด	4.53	0.61	มากที่สุด
3. ด้านบุคคลสำคัญ	4.51	0.67	มากที่สุด	4.43	0.67	มาก
4. ด้านทีมงานที่มีประสิทธิภาพ	4.68	0.56	มากที่สุด	4.67	0.55	มากที่สุด
5. ด้านการฝึกอบรมและพัฒนา	4.56	0.63	มากที่สุด	4.70	0.52	มากที่สุด
6. ด้านการสื่อสาร	4.52	0.65	มากที่สุด	4.69	0.49	มากที่สุด
7. ด้านการมีส่วนร่วมในนวัตกรรม	4.59	0.57	มากที่สุด	4.54	0.59	มากที่สุด
8. ด้านบรรยากาศสร้างสรรค์	4.51	0.65	มากที่สุด	4.49	0.64	มาก
9. ด้านองค์กรแห่งการเรียนรู้	4.51	0.60	มากที่สุด	4.49	0.63	มาก
ภาพรวม	4.56	0.61	มากที่สุด	4.57	0.59	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 พบว่า ความเหมาะสมของรูปแบบนวัตกรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D.= 0.61) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านทีมงานที่มีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 4.68$, S.D.= 0.56) และด้านวิสัยทัศน์ร่วม ตามลำดับ และประโยชน์ของรูปแบบนวัตกรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D.= 0.59) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านการฝึกอบรมและพัฒนา ($\bar{X} = 4.70$, S.D.= 0.52) และด้านการสื่อสาร ตามลำดับ

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 รูปแบบนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นระดับมาก ด้านที่มีความคิดเห็นสูงสุด คือ ด้านบรรยากาศสร้างสรรค์ รองลงมา คือ ด้านบุคคลสำคัญ ด้านทีมงานที่มีประสิทธิภาพ ด้านการมีส่วนร่วมในนวัตกรรม

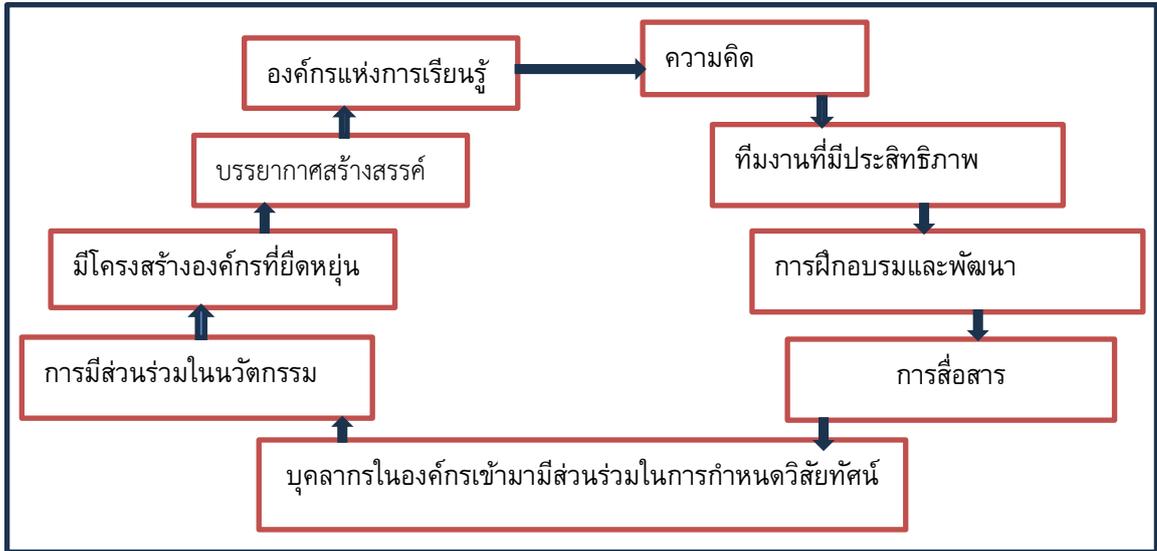
ด้านวิสัยทัศน์ร่วม ด้านองค์กรแห่งการเรียนรู้ ด้านการฝึกอบรมและพัฒนา ด้านการสื่อสารและด้านโครงสร้างองค์กรตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษามีการปรับตัวสู่ความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมโดยผู้บริหารเป็นแกนนำการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชญชิตา ม่วงทอง (2565) ที่ได้ศึกษารูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่องค์กรนวัตกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า สถานศึกษาต้องกำหนดนโยบายในการพัฒนาที่ชัดเจน ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน สร้างสรรค์บรรยากาศให้เอื้อต่อการทำงาน การทำงานเป็นทีมให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม การพัฒนาเทคนิคการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับนวัตกรรมและเทคโนโลยี

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการพัฒนาแบบนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน มีความคิดเห็นต่อรูปแบบนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษา ว่าถูกต้อง เหมาะสม คิดเป็นร้อยละ 100 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้น มีแนวคิด ทฤษฎี หลักการและเหตุผลที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงและข้อมูลเชิงประจักษ์ของสถานศึกษา ในลักษณะนำไปสู่การสร้างแนวคิดใหม่ ๆ ภายใต้กรอบของแนวคิดการพัฒนาสู่ความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมทางการศึกษา จึงมีความเหมาะสมในทุกองค์ประกอบของรูปแบบ และมีความเป็นไปได้ในการประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาตามสภาพบริบทต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับอัจฉรา นิยมภา (2564) ได้นำเสนอผลการวิจัยการพัฒนารูปแบบไว้ว่าการบริหารสถานศึกษาวิถีใหม่ตามแนวทางการบริหารทั้ง 6 ด้าน คือ 1) นโยบายเชิงรุก 2) จัดโครงสร้างองค์กรแบบยืดหยุ่น 3) ระบบปฏิบัติงานแนวใหม่ 4) พัฒนาหลักสูตรแบบพลิกผัน 5) จัดการเรียนรู้อิงบริบท และ 6) ประเมินแบบสหวิธี สามารถขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่พึงประสงค์ในบริบทที่เปลี่ยนแปลงได้ในระดับมาก

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 การตรวจสอบรูปแบบนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 พบว่า โดยรวมและรายด้านมีความเหมาะสมและประโยชน์ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านวัตกรรมมีความเป็นสากลสามารถใช้ได้ทุกบริบทของสถานศึกษาเป็นไปตาม วัตถุประสงค์ของผู้บริหารในการบริหารจัดการ และเนื่องจากการวิจัยครั้งนี้เป็นงานวิจัย แบบผสมวิธี เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลเชิงประจักษ์ ที่ถูกต้องชัดเจนและได้องค์ความรู้ที่สามารถนำไปสู่การใช้ประโยชน์ได้

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

องค์ความรู้ใหม่จากการศึกษาวิจัยได้รูปแบบนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษา มีสาระสำคัญตามวัตถุประสงค์ ที่ผ่านกระบวนการการศึกษาพัฒนาและการตรวจสอบรูปแบบนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษา มีการวิพากษ์เชิงสร้างสรรค์ การสะท้อนผลการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญเพื่อพัฒนารูปแบบนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษาให้เหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุดในการบริหารจัดการสถานศึกษา พบองค์ความรู้ที่สามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ ดังนี้

แผนภาพที่ 2 แสดงรูปแบบนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษา

สรุป

ผลการศึกษารูปแบบนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษาในครั้งนี้ สะท้อนให้เห็นมุมมองของบุคลากรในสถานศึกษาต่อสภาพความเป็นองค์กรนวัตกรรมที่สถานศึกษาให้ความสำคัญต่อองค์ประกอบความเป็นองค์กรนวัตกรรมมากน้อยเพียงใด และสถานศึกษาสามารถนำผลการศึกษาในแต่ละองค์ประกอบมาเป็นแนวทางในการพัฒนาสถานศึกษาสู่การเป็นองค์กรนวัตกรรม อาทิ ด้านโครงสร้างองค์กร ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดโครงสร้างการทำงานเพื่อแต่งตั้งผู้รับผิดชอบงานด้านการพัฒนานวัตกรรม ควรกำหนดวิสัยทัศน์และเป้าหมายขององค์กร ควรกำหนดแผนงานและกิจกรรมในลักษณะโครงการด้านการพัฒนานวัตกรรมโดยเน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษาอย่างชัดเจน ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้รางวัลแก่บุคลากรที่ปฏิบัติงานและมีผลงานในการพัฒนานวัตกรรมและสามารถนำนวัตกรรมมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสถานศึกษา ซึ่งเป็นการสร้างความภาคภูมิใจและสร้างแรงบันดาลใจให้บุคลากรอื่นๆ พัฒนานวัตกรรมไปด้วย ผู้บริหารควรวางแผนและจัดให้มีการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาด้านการพัฒนานวัตกรรมอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง โดยเน้นแสวงหาความรู้และแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบใหม่ เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถและมีทักษะการคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนานวัตกรรม ตลอดจนการร่วมกันสร้างช่องทางการเรียนรู้ร่วมกัน สำหรับแลกเปลี่ยนความรู้ด้านนวัตกรรม เช่น งานวิจัย การฝึกอบรม โดยหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนานวัตกรรม

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ผลการพัฒนา รูปแบบนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารควรเปิดโอกาสทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดวิสัยทัศน์ที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา สถานศึกษาควรกำหนดโครงสร้างที่สามารถยืดหยุ่นได้เพื่อความคล่องตัวในการบริหารจัดการศึกษา สถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับบุคลากรเป็นอันดับแรกเพราะคุณภาพของสถานศึกษาเกิดจากบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ ขวัญและกำลังใจ ด้านทีมงานที่มีประสิทธิภาพ สถานศึกษาควรสร้างทีมงานและเน้นการทำงานเป็นทีมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของงาน ด้านการฝึกอบรมและพัฒนา ผู้บริหารควรมีภาวะผู้นำทางวิชาการที่เน้นการพัฒนาบุคลากรด้านการสื่อสาร สถานศึกษาควรเน้นการจัดระบบการสื่อสารทั้งภายในและภายนอกองค์กร ด้านการมีส่วนร่วมในนวัตกรรม ผู้บริหารควรเน้นการมีส่วนร่วมครบกระบวนการ คือร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ ร่วมประเมินและให้นำผลการประเมินไปใช้ ด้านบรรยากาศสร้างสรรค์ สถานศึกษาควรมีบรรยากาศในการทำงานที่มีความสุข และด้านองค์กรแห่งการเรียนรู้ ผู้บริหารควรพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่สามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลาทุกโอกาส ดังนั้นผู้บริหารควรจัดทำคู่มือปฏิบัติงานและทำความเข้าใจร่วมกันทั้งองค์กร ถึงแนวทาง วัตถุประสงค์และเป้าหมาย เพื่อดำเนินงานตามรูปแบบนวัตกรรมการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

1.2 ผลจากการวิจัยการตรวจสอบรูปแบบนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษา พบว่า โดยรวมและรายด้านมีความเหมาะสมและประโยชน์ในระดับมากที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดตั้งเครือข่ายการนำรูปแบบที่ได้ไปใช้ในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาของตน และนำผลที่ได้มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาผู้เรียนต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 จากผลการวิจัยพบว่า ความเหมาะสมและประโยชน์ของรูปแบบนวัตกรรม โดยรวมและรายด้านโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบสถานศึกษาสู่ความเป็นองค์กรแห่งนวัตกรรมการเรียนรู้ เพื่อความเป็นเลิศของผู้เรียน

2.2 ผลจากการวิจัยการตรวจสอบรูปแบบนวัตกรรมการบริหารสถานศึกษา พบว่า โดยรวมและรายด้านมีความเหมาะสมและประโยชน์ในระดับมากที่สุด ควรทำวิจัยในประเด็นแนวทางการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา และผู้ปกครอง ชุมชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์สูงสุดต่อคุณภาพของผู้เรียนอย่างรอบด้าน

เอกสารอ้างอิง

กมลทิพย์ ใจเที่ยง. (2563). การบริหารองค์กรแห่งความสุขในโรงเรียนประถมศึกษา. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*, 18(3), 74-93.

- กษมา ชนะวงศ์, วิทยา จันทร์ศิลา และสฤพร เขาวนชัย. (2565). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมความเป็นเลิศของนักเรียนโรงเรียนเอกชน. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 10(5), 2037-2049.
- จรีพร นิลแก้ว และสมใจ สืบเสาะ. (2566). บทบาทผู้บริหารในการใช้นวัตกรรม. *วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย*, 7(1), 83-98.
- ชญชิตา ม่วงทอง. (2565). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาสู่องค์กรนวัตกรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน : กรณีศึกษาโรงเรียนชัยสิทธิवास “พัฒนสายบำรุง” สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี. *Journal of Modern Learning Development*, 7(11), 182-194.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2553). 80 นวัตกรรมจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพมหานคร: แดเน็กซ์ อินเตอร์คอร์ปอเรชั่น.
- ถวัลย์ มาศจรัส และวรรณภา มั่งมู่แวน. (2555). Model การจัดการศึกษาและแหล่งการเรียนรู้สร้างสรรค์. ธารอักษร.
- ดุขฎิ อายุวัฒน์. (2550). กระบวนการวางแผนพัฒนาชุมชนแบบมีส่วนร่วม. ขอนแก่น: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2558). การพัฒนาการวิจัยโดยใช้รูปแบบ. *คู่มือการจัดการศึกษารายวิชา 0501904: วิธีวิทยาระเบียบวิธีวิจัยทางการศึกษาขั้นสูง*. มหาสารคาม: สาขาการนิเทศ.
- พงศกร ศรีรงค์ทอง. (2565). สถานที่ทำงานที่มีความสุขจากมุมมองของอาจารย์มหาวิทยาลัย. *วารสารสุทธิปริทัศน์*, 36(2), 150-169.
- พิกุล นามสูง. (2565). การบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. *วารสารนวัตกรรมการบริหารการศึกษา*, 1(2), 30-43.
- ภูมิภควัฒ์ ภูมิพงศ์ชคร และไพฑูรย์ วชิรวงศ์ภิญโญ. (2564). รูปแบบนวัตกรรมการบริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรีเขต 2. *วารสารวิชาการสถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ*, 7(1), 159-172.
- รัตนะ บัวสนธ์. (2551). *การวิจัยและพัฒนา นวัตกรรมการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: คำสมัย.
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2557). *การวิจัยทางการบริหารการศึกษา*. สกลนคร: สมศักดิ์การพิมพ์.
- สุภัทรพงศ์ รวงผึ้งโรจน์, สุรัสวดี สุขยิ่ง และธีรังกู วรบำรุงกุล. (2566). นวัตกรรมเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. *วารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย*, 19(1), 192-204.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษขอนแก่น เขต 4. (2566). *แผนปฏิบัติการ ปี พ.ศ. 2566. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษขอนแก่น เขต 4*. ขอนแก่น: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษขอนแก่น เขต 4.
- อัจฉรา นิยมภา. (2564). รูปแบบการบริหารสถานศึกษาวิถีใหม่สู่คุณภาพการศึกษาที่พึงประสงค์ในบริบทที่เปลี่ยนแปลง. *วารสารศึกษาศาสตร์ มสธ*, 14(2), 178-195.
- Christiansen, J. A. (2000). *Building the innovative organization: Management systems that encourage innovation*. Hampshire: MacMillan.